

Beretning ved årsmødet for 2020, den 17/4 2021

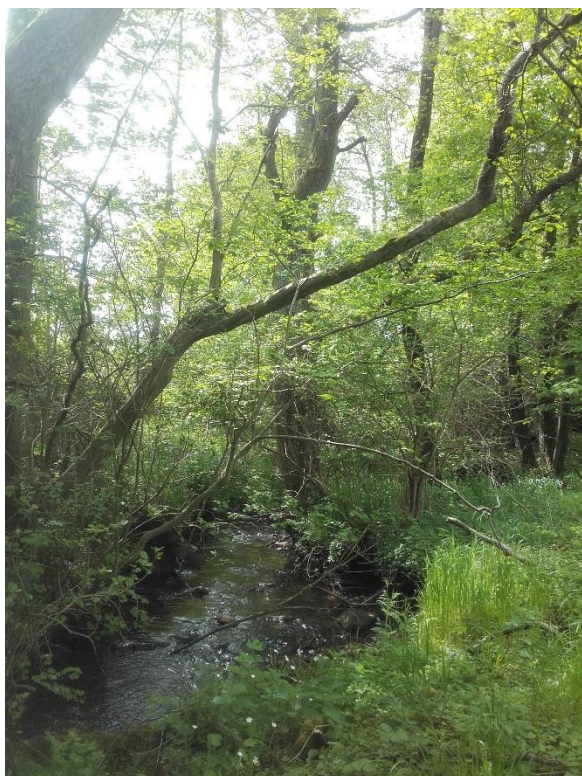
Udsat fra 11/11 2020 på grund af Covid19-restriktioner. Mødet gennemføres udendørs ved Naturværket i Hinnerup.

1. Indledning – Den lokale naturpolitiske situation og DNs indsats

Coronapandemien har naturligvis sat aftryk på vore aktiviteter, så næsten alle offentlige arrangementer måtte aflyses det meste af året. Men det rækker ikke ved, at vores afdeling fortsat hører til gruppen af de mest aktive DN-afdelinger i landet, og vi arbejder målrettet for at være det fortsat. Hertil bruger vi bl.a. et årligt møde om strategi og handlingsplaner for afdelingen, hvor vi drøfter, hvad vi skal arbejde med i arbejdsgrupper og bestyrelsen, og sætter konkrete mål for aktiviteterne. Kapitel 2 i beretningen er således i store træk en afspejling heraf for året 2020 med de forbehold, som pandemien nu gav.

Vi mærker også fortsat større opmærksomhed om natur og klima end tidligere tider, hvilket vi kan se på opbakningen til foreningen på de sociale medier.

Favrskov som Naturkommune – Vild med Favrskov

Byrådet har besluttet en biodiversitetsplan, som nu skal udmøntes i flere projekter. Det er også grundlag for at byrådet har besluttet at erklære Favrskov for Naturkommune. Begrebet er indført af DN som en støtte til de kommuner, der har vedtaget en aktiv naturpolitik. Der er ikke nogle egentlige kvalitative krav hertil, men vi har naturligvis en forventning om, at den er rimelig ambitiøs. DN har lavet en række vejledninger til kommunerne, som også i store træk er opfyldt for Favrskov kommunes vedkommende.

Det er således også muligt, selvom Favrskov kommune ligger ret langt nede på listen af kommuner målt på det særlige Naturkapitalindeks, der er udarbejdet af Aarhus Universitet. Vores placering her skyldes først og fremmest, at vi har meget landbrug og at mange af vore skove er produktionsskove uden så stort naturindhold, - men det er altså mere ambitionerne om forandringer, der tæller her. Og kommunen arbejder således også fortsat på de store naturprojekter fx vådområdeprojekterne for engene mellem Hadsten, Lerbjerg, Vissing og Galten, samt klimaprojektet i Kollerup enge, som også vil medføre mere natur.

Der er også et arbejde i gang med undersøgelse af mulig naturgenopretning af Tinning mose.

Vi skal i øvrigt opfordre alle naturinteresserede til at indberette fund af planter og dyr på naturbasen.dk, da det er med til at dokumentere naturen i kommunen til brug for forskernes vurdering til Naturkapitalindekset.

2. Resultater i det forgangne år

Dispositionen i den følgende del af beretningen følger vores handlingsplan i store træk. Vi har dog undladt at gentage alt fra indledende afsnit.

Naturoplevelser

Ture

Alle guidede ture blev aflyst pga. forsamlingsforbuddet.

Andre arrangementer, oplevelser for familier m.m.

Vi nåede at afholde et par familiearrangementer inden corona eller med de lempelser, der kom i efteråret. Men Skovens dag i maj blev aflyst, ligesom vi heller ikke kom på nogle af de messer eller markedsdage, der var i årets løb.

Søndag den 13. september Naturens dag ved Busbjerg

Vi deltog med bygning af insekthoteller sammen med kommunens naturvejleder Vibe, der havde inviteret sin gruppe af børn og unge "Naturrangers" til at lave et fint løb. Desuden deltog medlemmer/skuespillere fra Busbjergspillene med et løb, hvor de havde indlagt nogle optrin. Arrangementet var pænt besøgt.

Andre offentlige arrangementer, messer, markedsdage o.l.

Vi deltog i en "havedag" på genbrugspladsen i Hadsten sammen med Favrskov forsyning, der gerne ville opfordre folk til at aflevere mindre have affald på genbrugspladserne og i stedet bruge det hjemme i haverne. Der deltog også Mia fra Praktisk Økologi, som vi samarbejder med om Giftfri haver. Hun havde en bod til at fortælle om at bygge ris-hegn. Vi lavede fuglekasser af genbrugstræ fra containerne sammen med børnefamilier. Der kom mange deltagere og det var rigtig hyggeligt.

Viden, holdninger og handlinger

Pressearbejde, hjemmeside, nyhedsbreve og nu 3. år på Facebook

Vi har en del følgere på nyhedsbreve og på Facebook, så det er blevet lidt nemmere at komme ud til vore støtter.

Vi har udsendt 5 nyhedsbreve i 2020. Typiske op imod arrangementer. De kan genfindes på vores hjemmeside under [nyheder](#).

Vi vil meget gerne have kommentarer og ideer til både hjemmeside, nyhedsbreve og facebookside.

Dialog med politikere og embedsmænd i kommunen

Vi har i år igen haft møder med formændene for Planudvalget og Teknik&Miljøudvalget, direktøren for Teknik og Kultur og chefen for Natur og miljø, men færre på grund af mødeforbudet.

Vi har desuden holdt et enkelt møde på embedsværket, nemlig om vandreruter, da kommunen har overtaget den drivende rolle i Favrskov-ruterne. Vi har desværre haft en uoverensstemmelse, da vi oplevede, at kommunen havde givet grønt lys til nedlæggelse af en del af en ældre vandrerute i skovene i Ulstrup, - gennem Sølvdaalen. Ejer kunne godt nedlægge afmærkningen, men vi havde ikke forestillet os, at stien som sådan blev nedlagt. Kommunen havde dog fundet en alternativ, men mindre attraktiv rute. Sagen er nu påklaget til Natur- og miljøklagenævnet, men vi håber at lodsejer og kommune finder en

løsning til genoprettelse af den oprindelige rute.

Kommunens, Regionens og Statens planer

Vi forholder os til og søger indflydelse på kommunens planer for at styrke natur, miljø og klima og har indgivet høringsvar i nogle sager, bl.a. i forbindelse med lokalplaner. Af de mere specielle kan nævnes, at der er sket en revision af lokalplanen for Golf- og Wellness-centret i Haar, så man nu ikke længere vil have golfbaner, men mere natur og oplevelser derved, hvad vi jo kun kan være tilfredse med, selvom der desværre ikke var ændringer til mindre omfattende byggeri i området.

Vi har også i 2020 startet arbejde op i forhold til den kommende kommuneplan, der forventes vedtaget i 2021.

Vi sendte flere forslag til kommunens budget for 2021 og frem og har faktisk fået flere af emnerne med, fx et støtte til Skovens dag, et forslag om fornyelse af spænde over grøfterne langs Lilleåen på Græsningslaugets arealer mellem Hinnerup og Haarvadsbro og et forslag om at kommunen overtager en større rolle i klimaugerne.

Vi har bidraget til et fælles høringsvar fra Samrådet til Regionens råstofplan.

Øvrige samarbejdsrelationer

Vi er med i forskellige andre fora for sikre en grøn vinkel på arbejdet: Grønt Råd, Koordinationsforum for grundvand, Skovbrugerrådet for NST Kronjylland m.m.

Klima

Vi deltog som drivende kræfter i initiativgruppen KlimaFavrskov, som havde tilrettelagt et stort program for klimauger for alle virksomheder, institutioner og private, der kunne byde ind med noget. Men det hele blev aflyst med kort varsel på grund af Covid19. Vi havde også søgt og fået penge fra kommunens budget til, at den kan overtage tovholderrollen, så vi ikke skal stå med det ansvar i DN fremover.

Debatarrangementer

Under overskriften Viden og holdninger hører også, at vi vil afholde debatarrangementer.

Vi udnyttede en lille åbning i Covid19-restriktionerne til at gennemføre et DN-arrangement om sund kost, med den såkaldte "Plantebaserede sygeplejerske" Stig Ladefoged, der agiterede for at spise mere plantebaseret, dels for klimaets skyld, dels for at undgå en række livstilssygdomme. Arrangementet skulle have været i klimaugerne, men blev i stedet afholdt i oktober med deltagelse af knap 120 mennesker, som var grænsen på det tidspunkt.

Vi vil dygtiggøre os

Flere bestyrelsesmedlemmer har deltaget i kurser og netværk, ligesom vi har deltaget ret massivt i møder i DN-Samråd i Østjylland, der også tjener til fælles viden, men nu digitalt.

Ren og beskyttet natur og landskab

Det er jo en traditionel DN-opgave, at være aktiv som naturvogter ved at tage problemer op med lodsejere eller ved anmeldelse af ulovligheder til myndighederne, f.eks. efter henvendelser fra vore medlemmer og andre naturinteresserede borgere. Vi har haft et par møder med lodsejere og nogle få anmeldelser af noget vi anser som ulovligheder. Dels eksempler på ulovlig jordfyld, dels på opløjning af arealer, der beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens §3. Det sidste eksempel er måske ikke så stort et

område, men et typisk eksempel på, hvordan nogle landmænd bruger salamimetoden til at fjerne dele af de naturområder, der grænser op til deres marker. Se mere herom nedenfor.

Vi skal også opfordre vore aktive medlemmer til at henvende sig, hvis I ser overgreb på naturen, spærringer af veje og stier mm. Vi ser ikke alt.

Sager

Husdyrbrug og miljø

Vi har forholdt os til alle større miljøgodkendelser med udvidelse af husdyrbrug og indsendt høringsvar for flere af dem.

Vi har fx været inviteret til at se og høre om en større udvidelse af kyllingefabrikken ved Frijsenborg, da virksomheden gerne ville sikre sig, at vi var bedst muligt informeret om deres projekt. De var meget lydøre over for eventuelle problematikker, antagelig i håb om, at vi så ikke påklager sagen og dermed trække den i langdrag. Vi så på sagen, men kunne naturligvis ikke love noget, da det er den endelige sag, vi vil se på. Vi sendte et høringsvar, men fandt ikke anledning til senere at påklage den. Det skal understreges, at selvom vi taler med flere ansøgere i kommunale sager, så vil vi naturligvis fortsat påklage afgørelser, hvis vi mener, der er noget at komme efter.

Vi har også set flere sager om såkaldte minivådområder, dvs. små søer, der virker som renseanlæg, - som drænvand fra markerne skal passere før det løber ud i vandløbene. Dybest set er det jo godt, selvom det burde være unødvendigt. Kommunen har tilsyneladende styr på reglerne, så man ikke placerer dem ovenpå beskyttede naturområder, men vi har været noget bekymret over eventuelle klimaeffekter i form af udledning af metan og lattergas. Det ser dog ud til at det er begrænset.

Landzonesager – Planlovens §35

Det er ikke mange sager, vi kommenterer på eller påklager, men i 2020 var der en sag om en såkaldt aftægtsbolig ved Damsbrovej, hvor der nærmest var tale om et palæ, og hvor vi mener, at i hvert fald hensigten med planlovens 35 var overtrådt, da man der er så tæt på byen, så det ikke giver mening med en aftægtsbolig på ejendommen. Der er reelt tale om at udnytte lempelserne i reglerne til at lave en luksusvilla tæt på byen og i naturskønne omgivelser og dermed udvide byen udenom den almindelige planlægning.

Etablering af nye søer behandles også efter planlovens §35 foruden naturbeskyttelsesloven mm. som regel er det fine sager, som vil skabe mere natur i landskabet, - i tidligere naturfattigt agerland. En af sagerne har vi dog påklaget, da den nye planlagte sø var placeret i et tidligere overdrev og ville være en trussel mod det fine vældområde, Bølmen, ved Ulstrup. Sagen er ikke afgjort endnu i klagenævnet.

Overgreb på §3-områder

DN har jo nu overordnet en aftale med landbruget om at arbejde for at få udlagt flere områder til natur, så der har været en vis positiv ånd. Derfor er det ekstra ærgerligt, når vi møder landmænd der ikke kan finde ud af at opføre sig ordentligt. I 2020 har vi oplevet et sådant tilfælde ved Gelbækken nær Sporuplundvej, hvor en landmand har forsøgt hårdhændet oprensning af bækken, Lagt nye dræn og pløjet en del af en §3-beskyttet eng. Sagen kører endnu, da vi har vi sendt en kraftig opfordring til kommunen om at tage det alvorligt.

Ulovlig privat terrasse ud i Gudenåen

Vi har tidligere påklaget en sag om en "ulovlig" bådebro, som i virkeligheden er en større privat træterrasse i Gudenåen mellem Bjerringbro og Ulstrup.

Den udgjorde også en spærring på Trækstien, jf. fredningsbestemmelserne. Men nu er der lavet en løsning, så broen bliver mindre og stien bliver ført udenom broen på vandsiden. vi har netop

trukket klagen tilbage.

Vand og vandløb – Gudenå og Tange sø

Fire kommuner langs Gudenåen fra Silkeborg til Randers har iværksat et arbejde med en helhedsplan som grundlag for et nyt direktiv, som skal forholde sig til de voldsomme oversvømmelser, der forekommer allerede i sensommeren. Mange lokale aktører agiterer for at tage ulovlige metoder i anvendelse, så som ekstra grødeskæring mm. Vi har fulgt sagen så tæt som muligt og har henstillet til at undersøge alternativer som fx at lave vandtilbageholdelse i oplandet, herunder lavtliggende arealer i morænefladen.

Vi har desuden deltaget i arbejdet med at finde løsninger til Tange Sø, hvor Alfred Borg har siddet i en arbejdsgruppe nedsat af Miljøministeriet. Det har været afgørende for DN at løsningen skal leve op til Vandrammedirektivet og Habitatsdirektivet, men vi har været åbne overfor en løsning, hvor søen bevares helt eller delvist, da den også har en stor rekreativ værdi og da der er opstået ny fin natur i omkring den, specielt i den meget store ellesump (tusinder af gamle, mere eller mindre udgåede træer), rigkær og fattigkær ved Vejerslev skov, hvor vi også har været aktive omkring bygning af gangbroer og formidling. Arbejdsgruppen afslutter sit arbejde i 2021 med indstilling til ministeren om anbefalede løsningsmuligheder.

Arbejdsgrupper/Projekter

Film om natursteder

Vi har i 2020 afsluttet et såkaldt Grønt Guld-projekt med en donation fra VELUX-Fonden til at lave nogle film om nogle af de mest spændende natursteder i kommunen. Ideen var at synliggøre stederne og fortælle historien om dem til inspiration for besøg. De kan findes på vores hjemmeside. Vi overvejer flere af sådanne film.

Sti-projekter / "Favrskovruterne"

Favrskov kommune revitaliserede projekt "Favrskovruterne" i 2018 og DN er med i en arbejdsgruppe, der ud over kommunens repræsentanter også omfatter landsbyrådenes sekretær og interesserede borgere. Se det eksisterende materiale på www.udinaturen.dk

Kæmpe Bjørneklo

Vores "Bjørneklo bande" arbejder ufortrødent videre. De områder, som vi startede med for ca. 10 år siden, ser fine ud, om end der fortsat popper enkelte planter op hist og her på grund af tilstrømning af frø fra andre områder. De nyere områder, som vi tog ind for 5-6 år siden krævede en særlig stor indsats i starten, f.eks. langs Norring Møllebæk, men vi oplever nu, at det hjælper meget.

Vi har fortsat haft problemer med tilstrømning af frø fra Granslev å og Vore Mølleå opstrøms skovene ved Bidstrup, men nu har vi i 2020 kontaktet alle bredejerne for at tilbyde hjælp til bekæmpelsen og alle har sagt ja. Det var en stor opgave, da der ganske rigtigt var meget at komme efter. Også enkelte af lodsejerne er selv gået med i arbejdet sammen med os, - nu mere effektivt med brug af spader, da det helt klart var et problem at det ikke skete korrekt tidligere.

Fantastisk at komme ud disse steder, som man ellers ikke kan komme til. At arbejde der gør, at man bliver et med naturen

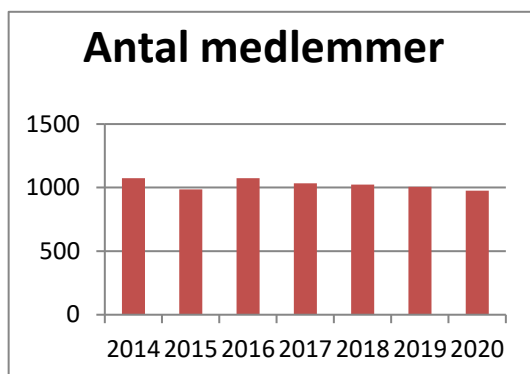
Affaldsindsamling

Der var igen i år mange lokale grupper, der deltog i den almindelige indsamling af affald i april i år. Også skoler og institutioner deltog. DN bistår bl.a. med at organisere samarbejde med Favrskov Forsyning om at afhente det indsamlede affald.

En af aktiviteterne i 2020 var et teambuildingarrangement ved Gudenåen, hvor sparekassefolk samlede skrald (og desuden medvirkede til at stryge fiskene helt og laks for æg til udsætning).

Projekter med naturpleje i Favrskov

Vi har en stående opgave i at samarbejde med kommunen om naturplejeopgaver, men vi har ikke været aktive omkring det i 2020.

Medlemstal

Det aktuelle antal medlemmer var 976 inden det planlagte årsmøde i november 2020. Det er ca. 30 mindre end sidste år. Tallet er netto-antal og dækker over en noget større af- og tilgang. Det vil svinge fra år til år og afhænger bl.a. af om der sker hvervekampagner i vores kommune, men vi betragter medlemstallet som ret stabilt.

Vi havde overvejet flere aktiviteter for medlemspleje, bl.a. en bustur til naturområder i kommunen, men blev nødt til at aflyse det pga. corona. Vi satser på at kunne gøre det i 2021.

Aktiv indflydelse i DNs organisation

Vi har også i år været aktive i DNs organisation og deltaget i repræsentantskabsmøder og møder i samrådet af Østjyske lokalafdelinger, samt deltaget i en strategi- og organisationsdebat, der har kørt på landsplan i foreningen. Formanden for DN Favrskov er også formand for Samrådet.

Flere af vore aktive deltager i nogle af DNs landsdækkende netværk:

- Klimanetværket
- Skovnetværk
- Naturplejenetværk
- Biodiversitetsnetværk
- Formidlingsnetværk
- Lokale Hjemmesider netværk

3. Afrunding - Det kommende år

De vigtigste opgaver er fortsat de løbende faste opgaver med lokale sager, ture, projekter og arbejdsgrupper, som beskrevet ovenfor.

Af enkeltsager vil det nok være fredningssagen ved Lysnet, der kommer til at trække mest opmærksomhed, når Natur- og Miljøklagenævnet tager den op igen. Desuden vil klimaungene komme til at tage en del tid, dels de udsatte dele af klimauger 2021 fra marts til oktober og forberedelse af klimauger 2022.

Så skal vi også have gang i ture og børnefamiliearrangementerne igen og nye spændende landsdækkende initiativer, som vi måske også bliver en del af.

Kommunen gennemfører nu også arbejdet med sin næste kommuneplan i løbet af 2021. Her forventer vi, at det grønne område kommer til at fylde meget, jf. indledningen om Naturkommune, så vi skal være på mærkerne.

Der er nok at tage fat på, så bare kom med. 😊

På bestyrelsens vegne
Alfred Borg, Formand